

som det ærede Medlem fra Bjerre (Jørgen Jensen) gjorde sig til Talsmand for, har den store Betydning, at det klart og tydeligt viser, at naar vi har ført den store Strid, som vi har ført i de Udvalg, der har arbejdet med disse Lovforslag, skyldes det, at Bankmændene, som jeg sagde før, vil have Lighedskravet praktiseret paa den Maade, at de vil have Rettigheder, medens de ikke føler Trang til at underkaste sig Forpligtelser. Jeg tror derfor, det vil blive nødvendigt for Sparekassevennerne at vende tilbage til det gamle Standpunkt i Sagen: at naar Lighedsprincippet for Alvor skal praktiseres, maa man for Sparekassernes Vedkommende kræve, at der gives dem Stempelfrihed for Indskud paa Kontrabøger, og til Gengæld indrømme Bankerne de Friheder og Rettigheder, som de anser for nødvendige for at kunne drive deres Virksomhed.

I Fjor blev der i Udvalget udarbejdet et Forslag med det Formaal at skabe Enighed mellem de stridende Parter. Det gik som bekendt ud paa, at man skulde sætte Renten af Husmandskreditforeningernes Obligationer af de aabne Serier som Norm for Renten af Kontrabogsindskud. Den højtærede Minister tog Afstand fra dette Forslag, og jeg maa sige, at jeg er fuldt ud enig med ham heri. Jeg vilde ikke være glad, om det Forslag paa ny skulde blive draget frem; det vilde vistnok føre til en meget uheldig Ordning. Og det Syn paa Sagen er jeg ikke ene om, idet det har vist sig, at f. Eks. de jyske Sparekasser — og man maa vel forudsætte, at de, som repræsenterer dem, er Folk, som har arbejdet en længere Aarrække for Sparekasserne og har Forstaaelse af, hvad der tjener disse bedst — var ganske enige med den højtærede Minister i, at den Løsning, her forelaa, ikke kunde tiltrædes. Derimod vedtog man paa den Generalforsamling, de jyske Sparekasser holdt sidste Sommer i Vejle, at man vilde fastholde Kravet om, at Sparekassebøgerne var eneberettigede til at nyde Stempelfrihed for Indskud, og jeg synes, det var det korrekteste Standpunkt, man kunde indtage i denne Sag. Det siges i Bankverdenen: Vi skal have Bevægelsesfrihed paa adskillige Omraader, paa hvilke der er lagt Baand paa Sparekasserne; til Gengæld indrømmer vi, at I maa faa den Stempelfrihed, I sætter Pris paa, for at kunne drive eders Virksomhed. Man har dertil bemærket, at saa bliver der ikke skabt Lighed mellem de forskellige Banker, idet nogle Banker nyder Stempelbegunstigelse, medens andre ikke har det. Jeg mener dog, at Lighed kunde

skaffes til Veje paa den Maade, at man fastsætte en passende Termin, hvorefter Stempelfrihed bortfalder for samtlige Banker; dermed vilde de alle blive stillet lige i Konkurrencen. Jeg maa maaske have Lov til at gøre opmærksom paa, at det Standpunkt, der blev hævdet af Generalforsamlingen i Vejle, er fuldt ud tiltraadt af Sparekassensinspektøren, som dog i Kraft af sin Virksomhed har haft Lejlighed til at danne sig et Skøn over den Gerning, som udføres af Sparekasserne.

Vi, som har arbejdet i Sparekasserne, ved, at disse smaa Sognesparekasser, der selvfølgelig ser meget ubetydelige ud, maalt med de store Summer, som omsættes i Bankerne, har øvet en vis socialøkonomisk Mission ude i Landkommunerne. Jeg tror, man kan sige om de Laantagere, som er blevet betjent af dem, at de har faaet deres Laan til den lavest mulige Rente, idet Sognesparekasserne ikke tjener private Aktionærers Interesser, men nærmest virker som en Slags socialøkonomiske Foreninger. De har ingen Udgifter til en kostbar Bestyrelse, og de er fri for at henlægge en usædvanlig høj Rente af Indskudskapitalen til deres Aktionærer. De har derfor Betingelser for at arbejde meget billigt, og det muliggøres yderligere derved, at en stor Del af deres Betjening arbejder aldeles gratis. Ifølge Oplysninger fra Sparekassensinspektøren udøver disse Sognesparekasser desuden en ikke saa ganske ubetydelig filantropisk Virksomhed. Det anføres i den Betænkning, der blev tilstillet Sparekassenudvalget i Fjor, at der i Tiden 1901—12, altsaa i Løbet af 12 Aar, af Sparekasserne er uddelt 3,160,000 Kr. i filantropiske og humane Ojemed. Jeg tror, at dette Tal er af en saadan Størrelse, at man bør skænke det Opmærksomhed. Jeg tør vist ogsaa paastaa, at saafremt de Udlaan, der har fundet Sted gennem Sparekasserne, i Stedet for var blevet besørget gennem Bankerne, vilde de 3,160,000 Kr. ikke være vandret ud til den mindre bemidlede Befolkning, men være gaaet i Aktionærernes Lommer i Form af et større Renteudbytte. Jeg vil derfor meget indtrængende henstille til det høje Ting, at det holder Haanden over Sparekasserne og specielt vil huske paa den socialøkonomiske Mission, de har udført i vore Landkommuner. Jeg hørte nok i Gaar, det blev hævdet af Handelsministeren, at Vilkaaret for at udlaane Penge var, at Kapitalen bestemte, hvad de skulde koste i Kraft af de forhaandenværende Konjunkturer; saa havde Laantagerne at betale denne Pris. Denne Udtalelse falder godt i